

BIULETYN

Nr 22 (771) • 28 lutego 2011 • © PISM

Redakcja: Marcin Zaborowski (redaktor naczelny), Agnieszka Kopeć (sekretarz redakcji),
Łukasz Adamski, Beata Górka-Winter, Artur Gradziuk, Leszek Jesień,
Beata Wojna, Ernest Wyciszkiewicz

Wybory w Irlandii i ich implikacje dla polityki zagranicznej

Kacper Rękawek

Tegoroczne wybory w Republice Irlandii odbyły się w cieniu największego kryzysu gospodarczego w historii tego kraju. Ich zwycięzca - partia Fine Gael – zapowiada prowadzenie aktywnej polityki zagranicznej, która miałaby na celu przede wszystkim renegotjowanie oprocentowania pomocy finansowej otrzymanej z Europejskiego Banku Centralnego i Międzynarodowego Funduszu Walutowego oraz zmiany w irlandzkiej polityce bezpieczeństwa.

W dniu 25 lutego 2011 r. w Republice Irlandii odbyły się przedterminowe wybory parlamentarne, w których udział wzięło ponad 70% uprawnionych do głosowania. Wybory wygrała partia Fine Gael (FG, Rodzina Irlandczyków), która uzyskała 36,1% głosów, co przełożyło się na ok. 75 mandatów parlamentarnych (dane przybliżone). Na drugim miejscu znalazła się Labour Party (LP, Partia Pracy) z 19,4% głosów i 35 mandatami. Trzecie miejsce przypadło rządzącej partii Fianna Fail (FF, Wojownicy Irlandii), która zdobyła 17,4% i 18 mandatów. Dalsze miejsca zajęli odpowiednio kandydaci niezależni (12,6% głosów i 14 mandatów) oraz partia Sinn Fein (SF, My Sami; 9,9% głosów i 13 mandatów).

Wybory w obliczu kryzysu gospodarczego. Od 2008 r. Irlandia przeżywa głęboki kryzys gospodarczy. W latach 1990-2007 notowała średni wzrost PKB w wysokości 6,5%. Po przyjęciu euro w roku 2002 gwałtownie zwiększały się koszty pracy, pojawiła się presja inflacyjna, a Irlandczycy na wielką skalę zaciągali niskooprocentowane kredyty na finansowanie kolejnych inwestycji w nieruchomości. W 2008 r. irlandzkie banki udzielające zbyt dużej liczby pożyczek stanęły w obliczu bankructwa. Uratowały je gwarancje finansowe irlandzkiego rządu pragnącego zapewnić dalsze funkcjonowanie systemu bankowego, ale oznaczało to jednocześnie czterokrotny wzrost długu publicznego w ciągu trzech lat i coraz większy deficyt budżetowy. W celu odsunięcia niebezpieczeństwa utraty płynności finansowej rząd irlandzki zmuszony był w listopadzie 2010 r. uzgodnić warunki pakietu pomocowego z Europejskim Bankiem Centralnym (EBC) i Międzynarodowym Funduszem Walutowym (MFW), które zgodziły się pożyczyć 85 miliardów euro na dofinansowanie rządowych i bankowych zobowiązań. W wyniku sporów politycznych, jakie wzbudziła ta niepopularna decyzja, rząd irlandzki zmuszony był roz�isać przedterminowe wybory.

Irlandia w Unii Europejskiej po wyborach. Zwycięska FG najprawdopodobniej sformuje koalicję rządową z LP lub posłami niezależnymi. Najkorzystniejszym rozwiązaniem z punktu widzenia trwałości koalicji byłaby pierwsza ze wspomnianych opcji. Gwarantowałaby bowiem stabilną większość parlamentarną dla partii rządzących. Słabą stroną takiego rozwiązania mogłyby okazać się ideologiczne spory, jakie z pewnością miałyby miejsce między centroprawicową i liberalną w kwestiach gospodarczych FG a socjaldemokratyczną i etatystyczną LP.

Obie partie zapowiadają próbę odbudowy reputacji Irlandii w Europie po wydarzeniach związanych z kryzysem gospodarczym. FG zamierza wykorzystać w tym celu między innymi swoje członkostwo w Europejskiej Partii Ludowej, największej frakcji Parlamentu Europejskiego. Założeniem obu partii jest także renegotjacja warunków pakietu pomocowego udzielonego Irlandii przez EBC i MFW, a zwłaszcza obniżenie oprocentowania spłaty dofinansowania potrzebnego do dokapitalizowania prywatnych irlandzkich banków. Jest ono mniej korzystne od oprocentowania wynegocjowanego przez Grecję na spłatę zobowiązań zaciągniętych w celu uchronienia kraju przed bankructwem

w pierwszej połowie 2010 r. Dodatkowo FG opowiada się za wydłużeniem okresu, w którym Irlandia miałaby ograniczyć swój deficyt budżetowy do 3% PKB do 2015 roku (LP preferuje rok 2016). Odchodzący rząd zgodził się bowiem na uporządkowanie finansów publicznych do 2014 r.

Zmiana wizerunku Irlandii w Unii Europejskiej może jednak okazać się trudniejsza niż wydaje się to przywódcom FG i LP, którzy w czasie kampanii wyborczej prowadzili za pośrednictwem mediów polemiki z prezesem EBC Jean-Claude Trichetem dotyczące potencjalnej renegotjacji warunków spłaty irlandzkich długów. Zdaniem tego ostatniego możliwości takiej nie ma, ale zarówno Enda Kenny jak i Eamon Gilmore, (odpowiednio liderzy FG i LP) wydają się mieć inne zdanie na ten temat, a ich postawa podyktowana jest w dużym stopniu faktem, że ponad 80% Irlandczyków oczekuje od nowego rządu renegotjacji warunków pakietu pomocowego. Kenny spotkał się już w tej sprawie z Angelą Merkel, z którą omawiał jako przyszły premier irlandzki punkt widzenia na niemiecko-francuskie propozycje paktu dla konkurencyjności strefy euro. Niektóre elementy tego porozumienia (konsolidowanie finansów publicznych) znalazły uznanie w Irlandii, nie do przyjęcia jest jednak propozycja harmonizacji podatku CIT w Unii Europejskiej, gdyż irlandzka stawka (12,5%) uważana jest przez Irlandczyków za jeden z największych atutów nastawionej na eksport i otwartej na bezpośrednie inwestycje gospodarki.

Zmiany w polityce bezpieczeństwa. Irlandia należy do grona krajów europejskich prowadzących politykę neutralności – nigdy nie była członkiem jakiegokolwiek sojuszu wojskowego i pozostała neutralna w czasie II wojny światowej. Argument o domniemanym zagrożeniu tego statusu był używany przez irlandzkich eurosceptyków podczas referendum dotyczących losów Traktatu Lizbońskiego w tym kraju, kiedy to wskazywano na potencjalne niebezpieczeństwo poboru do „europejskiej armii” w wypadku zwycięstwa zwolenników tego projektu.

Irlandia posiada profesjonalną armię liczącą 8 500 żołnierzy, która brała udział w misjach pokojowych Organizacji Narodów Zjednoczonych w Demokratycznej Republice Konga, Cyprze i Libanie. W latach 2008-09 ponad 400 irlandzkich żołnierzy wchodziło także w skład misji pokojowej sił zbrojnych Unii Europejskiej w Czadzie (EUFOR CHAD/RCA), której dowództwo sprawował irlandzki generał Patrick Nash. Irlandia współtworzy także ze Szwecją, Finlandią, Estonią i Norwegią Nordycką Grupę Bojową Unii Europejskiej. Ponadto w chwili obecnej sześciu irlandzkich żołnierzy oddelegowanych jest do kwatery głównej sił ISAF w Afganistanie. Irlandzkie zaangażowanie wojskowe w operacje poza granicami kraju zorganizowane jest w oparciu o tzw. zasadę „potrójnego zamka” (*triple lock*), na mocy której decyzję o wysłaniu wojsk podjąć można jedynie po autoryzacji danej misji przez rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ (RB ONZ) oraz rząd i parlament Irlandii.

Partia Fine Gael, która będzie przewodziła kolejnemu irlandzkiemu rządowi, postuluje zmianę tej zasady opowiadając się za „podwójnym zamkiem”, który pozwoliłby Irlandii na uczestnictwo w misjach pokojowych bez konieczności oczekiwania na rezolucje RB ONZ. Ta zmiana ma zdaniem Fine Gael umożliwić Irlandii możliwość aktywniejszego współkształtowania Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa Unii Europejskiej. Ten dość kontrowersyjny z irlandzkiego punktu widzenia pogląd nie został jednak poddany poważnej krytyce podczas kampanii wyborczej, która koncentrowała się głównie na zagadnieniach gospodarczych. Za wcześniej jednak na stwierdzenie czy kierowany przez FG rząd zdecyduje się na zmiany w irlandzkiej polityce bezpieczeństwa, które mogą być kwestionowane przez partię lub posłów niezależnych wchodzących w skład przyszłej rządowej koalicji.

Wnioski. W następnych miesiącach nowy rząd irlandzki będzie aktywnie bronił się przed perspektywą stania się płatnikiem netto do budżetu Unii Europejskiej oraz próbami narzucenia mu wyższej stawki podatku CIT. Takie postulaty niektórych krajów członkowskich UE mogą pojawić się w następnych miesiącach w kontekście irlandzkich propozycji dotyczących renegotjacji warunków przyznania Irlandii pakietu pomocowego. Ceną za spełnienie irlandzkich żądań może być także konieczność zaakceptowania przez Irlandię niemieckich propozycji dotyczących warunków wdrożenia paktu dla konkurencyjności strefy euro i szybszej niż zakładają to FG i LP konsolidacji finansów publicznych.

Głównym wyzwaniem dla nowego rządu irlandzkiego będzie więc porządkowanie finansów publicznych w warunkach konieczności terminowych spłat międzynarodowych zobowiązań, a także niewielkiego ożywienia gospodarczego i ewentualnych nacisków ze strony Unii Europejskiej odnośnie do propozycji fiskalnych. Irlandia może stać się zatem sojusznikiem Polski, która także sprzeciwia się harmonizacji stawek podatku CIT, a w konsekwencji także rzecznikiem między innymi polskiego punktu widzenia w kwestii ograniczania długu publicznego przez kraje członkowskie. Z uwagą należy także przyglądać się zmianom irlandzkiego stosunku do neutralności i WPZiB, szczególnie w kontekście polskiej prezydencji, której jednym z deklarowanych priorytetów będzie ożywienie współpracy w tej sferze.